

Alice BARB

„Sunt un om norocos”

Oana Liliana BORȘ: *Anul trecut a luat naștere Compania Of-Of, al cărei director ești. De ce ai simțit nevoia de a înființa o companie independentă?*

Alice BARB: Pentru că mi-am dorit să lucrez cu niște prieteni care erau împrăștiați în mai multe teatre de stat și cu care ar fi fost greu să mă întâlnesc altfel și, poate, pentru că m-am simțit, la 37 de ani, suficient de matură ca să-mi încerc și eu puterile pe tărâmul independenței. Prietenii mei simțeau același lucru, așa că, împreună, am hotărât înființarea companiei, care numără 10 membri fondatori și are lista colaboratorilor deschisă. Vreau să-ți spun, din capul locului, că este foarte greu și îi admir pe toți colegii mei care au înființat companii și au rezistat. Munca, responsabilitatea și riscul sunt mult mai mari, îți aparțin în întregime. Dar când spectacolele "independente", care ies, sunt bune și lumea le apreciază și vine să le

vadă, tot efortul este uitat.

O.L.B.: *Este vorba numai de o independență organizatorică și financiară sau te interesează a duce teatrul într-o zonă a experimentului, lucru mai greu de împlinit în teatrele cuprinse în sistem?*

A.B.: Câte puțin din fiecare. Eu sunt un om foarte norocos. Am avut, am și sper să am în continuare de lucru în teatrul de stat, iar pentru mine aceste două sisteme, de stat și independent, nu se exclud. Ba, dimpotrivă, ele se completează extraordinar de eficient, în ceea ce mă privește, fie și pentru că experiența câștigată în teatrul de stat îmi e utilă în teatrul independent și invers, ce învăț în teatrul independent mă ajută în teatrul de stat.

O.L.B.: *Ce înveți?*

A.B.: Generozitatea și responsabilitatea. Generozitatea doamnei Magda Darvari și a Fundației Societa care ne-a ajutat să luăm ființă în mod oficial; generozitatea domnului Marcel Iureș și a întregii echipe a Teatrului Act care ne găzduiește și

ne asigură întreaga logistică; generozitatea ARCUB – ului și a firmelor care au sponsorizat producția celor două proiecte, precum și generozitatea multor prieteni și a familiilor noastre care ne sprijină în toate felurile posibile. Răspunderea față de oamenii pe care vrei să-i cooptezi într-o aventură – căci, deocamdată, în România a face parte dintr-un teatru independent este o aventură –, răspunderea față de toți cei care investesc în tine, material și sufletește. Înveți să nu-ți mai fie indiferent nici unul dintre pașii pe care îi ai de făcut, de la propunere până în seara premierei și nici după aceea. Cu primul proiect al Companiei Of-Of, *O zi de vară* după piesa lui Mrożek (cu Ada Navrot, Dani Popescu, Liviu Lucaci și Eduard Gabia), am reușit să ne câștigăm independența financiară și să ne desprindem de sistem. Cu cel de-al doilea proiect, realizat în coproducție cu tânara companie "Caleidoscop", am încercat să intru în altă zonă și din punct de vedere estetic, cea a teatrului alternativ. Pentru că acest spectacol este o îmbinare de document autentic, oficial, de scenariu teatral, lucrat mai mult pe improvizație, plus concert live de muzică hip-hop susținut de rapperul Sapro.

O.L.B.: *Ai un program estetic?*

A.B.: Da. Cred că altfel nu se poate. Eu mi-am conceput drumul în teatru pe etape. În școală m-am căutat pe mine, am dat afară toate coșmarurile, fricile, obsesiile și am încercat tot felul de experiențe. Apoi, am intrat în teatru, și mi-am pus întrebarea: ce-mi lipsește? Ce nu făcusem eu în școală? Comedie. Și am făcut niște pași înapoi cu riscul de a se spune despre mine că mi-am pierdut "nebulia". Nu mi-am pierdut nimic. Mi-am impus o anumită strategie: timp de trei ani de zile m-am considerat în stagiatură. Mi-am dat timp să învăț meserie. Eu sunt de părere că trebuie să experimentăm abia după ce am învățat foarte multă meserie, altfel nu avem pe ce experimenta. Iar comedia e o școală foarte dură și foarte eficientă. Am continuat să fac comedie: Beaumarchais, la Oradea; Goldoni, la Teatrul de Comedie; apoi Mazilu, la Theatrum Mundi și, în final, Mrożek, la Teatrul Act.

O.L.B.: *Ce ai urmărit?*

A.B.: Cred că lumea vine la teatru pentru povești, în sensul bun al cuvântului, și de aceea mi se pare foarte important ca la primul nivel să se înțeleagă story-ul, în al doilea rând să fie impresionant – și când provoacă râsul, și când provoacă plânsul – iar în al treilea rând să fie frumos din punct de vedere estetic. Astea sunt lucrurile pe care le urmăresc eu, cel puțin deocamdată, 'un echilibru cât mai stabil între cuvânt, muzică și mișcare; rafinamentul, acuratețea și unitatea de stil: umorul. Și, bineînțeles, punerea în valoare a actorilor, pentru că lumea vine la teatru pentru actori, nu pentru mine.

O.L.B.: *Care este segmentul de viață comun pieselor pe care le alegi. Ce probleme te preocupă?*

A.B.: Am debutat, adică mi-am dat licența (pentru că debutul s-a întâmplat când eram încă studentă) cu o poveste despre actori. Cu *Cabolinul*, la Teatrul Național. Și nu întâmplător. Spectacolul era un omagiu pentru teatru și pentru marii actori de care eu m-am îndrăgostit și din cauza cărora mi-am dorit să ajung în teatru. Doi dintre ei erau în distribuție: Mircea Albulescu și Ilcana Stana

Ionescu. După aceea, un moment de răscruce a fost întâlnirea cu Mazilu. Mie, personal, mi se pare mai contemporan nouă decât propriei epoci. Atunci, în condițiile respective, puteam oricând să spunem că proștii sunt ceilalți. Acum nu mai avem un dușman comun în afara noastră. Înseamnă că textele lui Mazilu se referă la dușmanul din interiorul nostru. Și e mai greu. Și e mai grav! Am chiar un program legat de Mazilu. Pregătesc un recital după poeziile lui, de care foarte puțină lume știe, vreau să fac un scenariu după cartea lui de eseuri, *Ipocrizia disperării*, care este o carte formidabilă și bineînțeles, după ce am început cu două din piesele scurte, mă îndrept cu pași lenți, ardelenești, către *Proștii sub clar de lună*. În ceea ce privește compania independentă, ce m-a interesat cu *O zi de vară* a fost problema libertății. Și iar nu a fost întâmplătoare data premierei, 22 decembrie, la zece ani de la revoluție. A fost un gest, pe care eu și colegii mei am vrut să-l facem, dedicând spectacolul celor de atunci și lui Călin Nemeș, un prieten actor care s-a sinucis după revoluție. Mai departe, la *Poveste din cartier* (cu Dana Teodorescu, Iulia Știa, Manuela Alionte, Luminița Vîlcu, Dan Vulc, George Frâncu și Bogdan Dumitrescu), m-a interesat problema drogurilor. Extrem de actuală și neluată în serios, în România. Și, poate, spectacolul a făcut o breșă, a spart o cărămidă în zidul de indiferență care înconjură această problemă. Sper asta... Proiectele următoare, din stagiunea asta, au o temă comună, prietenia. Este vorba de *Artă* de Yasmina Reza, coproducție a Companiei Of-Of cu Teatrul Act (cu Marcel Iureș, Marius Bodochi, George Ivașcu și Florinel Piersic); la Teatrul Nottara, *Cher Antoine* de Anouilh, un spectacol care iarăși vorbește despre prietenie, dar într-un cadru care ne este foarte drag, teatrul; apoi la Teatrul Odeon, *Cartofi prăjiți cu orice* de Arnold Wesker; și, în final, *Amadeus* de Peter Shaffer, cu George Ivașcu în rolul principal.

O.L.B.: *Eu cred că teatrul este un act de dăruire, fie că ești actor, fie că ești regizor. Dincolo de problemele pe care vrei să le pui, ce vrei să dăruiești?*

A.B.: Energie.

O.L.B.: *Ce primești în schimb?*

A.B.: Energie. Cred că noi primim exact atât și exact ce trimitem către public. Pentru mine teatrul este un producător de energie pozitivă și un mod de viață. Știi ce înrâncentă eram la 28 de ani când am intrat în facultate? Eram foarte bătrână și foarte înrâncenată. M-a vindecat teatrul. Efectul lui asupra mea a fost realmente terapeutic. Lucrând, de exemplu, comedii am învățat să râd, să zâmbesc și să mă bucur. Chiar dacă unele dintre spectacolele pe care le fac pun probleme grave, din nici unul nu lipsește speranța. Mă interesează frumusețea, echilibrul. Le caut și uneori le găsesc în teatru, le obțin, le construiesc. Știi ce frumos este să obții echilibrul? De acolo vine senzația de armonie și frumusețe. De acolo, lumina.

O.L.B.: *Și căutarea?*

A.B.: Căutarea este cel mai important lucru din viață. Am avut șansa să caut în muzică, un domeniu fabulos și rămân tributară muzicii, căci m-am format ca muzician, și asta se resimte în spectacolele mele – sper eu. După aceea, o perioadă, am căutat în literatură. Acum, în general, îmi scriu singură scenariile și cred în energia cuvântului viu, care creează. Și pe urmă am ajuns la teatru,

un alt domeniu fabulos care le poate cuprinde pe toate. Dar importantă este căutarea. Ea ne ține vii, ne ține buni, frumoși și pozitivi. Mi-e greu, când fac teatru, doar atunci când este urât.

O.L.B: *Urâtul de unde vine?*

A.B.: Urâtul vine din neputințele noastre, din conflictele noastre cu noi înșine, cu ceilalți, din momentele de iritare, de nervozitate, din lipsa de generozitate, din vanitățile noastre, din lipsa de comunicare, din lipsa de entuziasm... Din multe.

O.L.B: *De ce ți-e frică în teatru?*

A.B.: De plictis. Mi-e frică să mă plictisesc și sunt convinsă că, așa cum am avut puterea să renunț la muzică, deși mă simțeam foarte bine, ca să mă apuc de actorie, pe urmă am avut puterea să renunț la actorie, deși mă simțeam iarăși bine, ca să mă apuc de regie, dacă la un moment în viața mea mă voi plictisi la repetiții, o să am puterea să renunț. Teatrul nu se poate face cu plictis pentru că atunci transmite plictis. Iar pentru mine el nu este un scop, ci o cale. Calea de a ajunge la echilibru, armonie și înțelepciune. Când nu voi mai găsi această plăcere, în teatru, voi căuta altă zonă.

O.L.B: *Înseamnă că îți plac începuturile...*

A.B.: Da, cred că da... Mai bine zis, îmi plac provocările. Când lucrurile încep să se repete, nu mai înveți mare lucru din ele și atunci poate e cazul să-ți pui niște întrebări și să vezi ce faci mai departe...

O.L.B: *Dar gustul unui spectacol terminat?*

A.B.: Asta este o întrebare foarte dificilă... Frumos ar fi să spun că are un gust extraordinar, mai ales dacă a ieșit bine. Dar eu sunt terminată când sfârșesc un spectacol. În seara premierei nu mai simt nimic. Ai dat tot ce-ai putut da, apoi gongul a bătut, iar tu nu mai ești.

O.L.B: *Spectacolul nu îți mai aparține, nu îi mai aparții...*

A.B.: Nu. Este al actorilor. Este al publicului. Doar repetițiile sunt ale mele. De aceea le iubesc cel mai mult.

O.L.B: *Ai fost actriță. Ce iubești la actori?*

A.B.: În primul și în primul rând, talentul. Îmi plac oamenii talentați, absolut în orice domeniu. Îmi plac oamenii hăruiți, oamenii care știu să viseze, care știu că, de vrei suficient de tare și faci tot ceea ce îți stă în putere pentru un lucru, el se întâmplă. Și îmi plac "meseriașii", cei care își multiplică talentul, și-l dezvoltă, și-l conduc. Căci teatru este performanță, pentru mine. Îmi plac actorii performanți și oamenii pozitivi, cei care nu vor spune niciodată, la prima vorbă, nu se poate...

O.L.B: *Către cine se întoarce cel mai mult gândul tău întru mulțumire?*

A.B.: Către Dem Rădulescu...

O.L.B: *Profesorul de clasă la actorie...*

A.B.: ...Pe care îl regret enorm, de la care am învățat aproape tot ce știu și care a fost primul om care m-a încurajat și care mi-a spus că trebuie să fac și regie. Dem Rădulescu m-a marcat profund și definitiv. Nu cred că este zi lăsată de la Dumnezeu să nu pomenesc la repetiții ceva spus de el. Intuiția, capacitatea lui de a sintetiza și a simplifica la maximum toată filosofia lumii erau formidabile.

Și m-a învățat că teatrul e bucurie. Dar au mai fost profesori și actori. Mulți și mari. Tot ce am învățat am învățat de la ei văzându-i cum explică, cum repetă, cum gândesc, cum se pregătesc. Am avut și marea șansă să cresc de mică lângă monștri sacri. Repetițiile de la "Bulandra", în cele două spectacole în care am jucat ca studentă (*Visul unei nopți de vară* și *Merlin*) au fost esențiale. Și a mai fost și întâlnirea cu doi mari regizori: Cătălina Buzoianu și Liviu Ciulei. Am avut norocul acestor întâlniri, sunt produsul lor și încerc să fac ceva din ceea ce am învățat de la acești oameni formidabili. Sunt un om norocos... Dar știi care este cel mai mare noroc al meu? Familia mea. Nimic nu s-ar fi întâmplat fără ei. Ei m-au făcut să fiu așa, să gândesc așa, m-au ajutat tot timpul într-un mod incredibil și numai simplul fapt că există, că mă iubesc necondiționat mă face să fiu puternică și să merg mai departe, oricât de greu ar fi.

O.L.B.: *Deci, răscumpără ceva teatrul?*

A.B.: Până la un anumit punct, cred că da. Și până la o anumită vârstă...

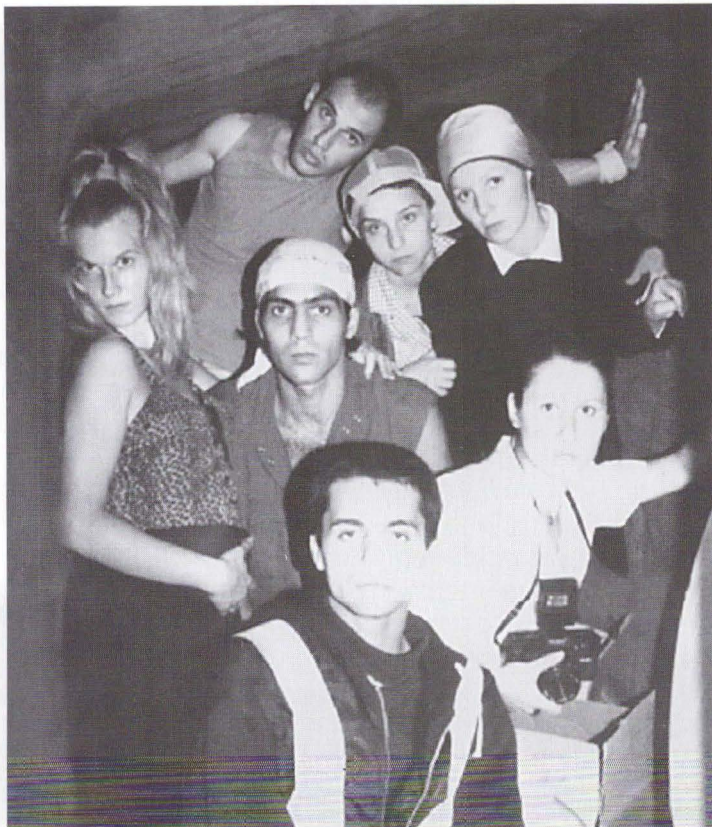
O.L.B.: *Dar după?*

A.B.: Nu știu. O să aflu...

O.L.B.: *Și care ar fi imaginea viitorului?*

A.B.: Al meu?... Lumină. Multă lumină.

Dana Liliana BORȘ

*Poveste
de
cartier*